

стратегічним напрямом підвищення економічної резильєнтності, що забезпечує адаптивність економіки до змін глобального середовища, сприяє сталому розвитку та формує довгострокові конкурентні переваги країни на міжнародному ринку.

Література

1. Бондар Ю.А. Ключові аспекти інтеграції України до Європейського союзу. *Україна та ЄС: досвід співпраці та перспективи інтеграції в сучасних умовах*: збірник матеріалів Міжнар. наук. конф (19 черв. 2024 р., м. Миколаїв). Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. С. 47-50
2. Jesse Mora, Michael Olabisi Economic development and export diversification: The role of trade costs. *International Economics*. 2023, Vol. 173, pp. 102-118 <https://doi.org/10.1016/j.inteco.2022.11.002>
3. Arnold McIntyre, Mike Xin Li, Ke Wang, Hanlei Yun Economic Benefits of Export Diversification in Small States. *IMF Working Papers*. 2018. <https://doi.org/10.5089/9781484351017.001>

УДК 339.9:330.34

Ольшанська О. В., д.е.н., професор,
Насібович І. С., здобувач освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

НОВІ КОНТУРИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ЗРУШЕНЬ

Формування нової архітектури міжнародної економіки відбувається в умовах масштабних гео економічних трансформацій, які суттєво змінюють характер глобальної економічної взаємодії. Геополітична нестабільність, структурні кризи світових ринків, технологічне суперництво, енергетичні дисбаланси та порушення міжнародних виробничо-логістичних зв'язків формують нові умови функціонування глобальної економіки. Світове господарство поступово переходить від моделі надглобалізації до більш фрагментованої системи економічних відносин, у межах якої ключового значення набувають економічна безпека, технологічна автономія та стратегічна

стійкість держав [1-7]. Геоекономічні зрушення змінюють традиційні механізми міжнародної конкуренції. Якщо раніше основними драйверами глобального розвитку були лібералізація торгівлі та масштабування міжнародних ринків, то сьогодні визначальними стають контроль над технологіями, доступ до критичних ресурсів, енергетична незалежність та домінування у сфері цифрової інфраструктури. У результаті міжнародна економіка дедалі більше набуває ознак багатополлярності, де економічний вплив формується через поєднання фінансових, технологічних, енергетичних та інституційних чинників.

Однією з ключових тенденцій сучасного етапу є трансформація глобальних ланцюгів створення вартості. Порушення міжнародної логістики, геополітичні ризики та нестабільність світових ринків стимулюють держави та корпорації до регіоналізації виробництва, диверсифікації постачань і скорочення залежності від окремих виробничих центрів. Світова економіка поступово переходить до моделей «дружнього партнерства», локалізації стратегічних виробництв та формування нових економічних блоків. У цих умовах гнучкість виробничих систем та здатність швидко перебудовувати економічні зв'язки стають ключовими чинниками конкурентоспроможності. Суттєвих змін зазнає і структура міжнародної торгівлі. Економічна взаємодія дедалі більше залежить не лише від ринкових механізмів, а й від політичних, технологічних та екологічних чинників. Впровадження вуглецевого регулювання, екологічних стандартів та механізмів декарбонізації трансформує систему міжнародної конкуренції. У сучасних умовах доступ до глобальних ринків визначається рівнем технологічної модернізації, екологічної відповідальності та відповідністю міжнародним стандартам сталого розвитку.

Окремого значення набуває цифрова трансформація міжнародної економіки, де цифрові платформи, штучний інтелект, великі масиви даних та автоматизовані системи управління формують нові центри економічного впливу. Технологічні компанії перетворюються на ключових суб'єктів глобальної економіки, а контроль над цифровими даними стає стратегічним ресурсом міжнародної конкуренції. У результаті формується цифрова геоекономіка, у межах якої, технологічне лідерство визначає позиції держав у глобальному економічному просторі. Енергетичний чинник також суттєво впливає на нові контури міжнародної економіки. Так, глобальна енергетична нестабільність стимулює країни до прискорення переходу на відновлювані джерела енергії, розвитку водневої економіки та формування енергетично автономних систем. У світовій економіці поступово формується нова модель енергетичної конкуренції, де ключову роль відіграють технології накопичення енергії, енергетична

інфраструктура та інновації у сфері «зеленої» енергетики [2; 4; 5; 6].

Трансформація міжнародної економіки супроводжується також зміною ролі фінансових систем. Світовий фінансовий ринок стає більш чутливим до геополітичних ризиків, інфляційних процесів та кризових коливань. У відповідь міжнародні фінансові інститути активізують розвиток механізмів сталого фінансування, цифрових валют, екологічних інвестицій та нових моделей регулювання фінансових потоків. Фінансова стійкість дедалі більше залежить від здатності економічних систем адаптуватися до нестабільного глобального середовища та формувати ефективні механізми управління ризиками. Суттєво змінюється і роль людського капіталу у міжнародній економіці. Конкуренція між державами поступово переходить у площину технологічних компетентностей, інноваційного потенціалу та інтелектуальних ресурсів. Країни, які здатні забезпечити розвиток науки, цифрової освіти, високотехнологічних секторів та інноваційних екосистем, отримують стратегічні переваги у глобальному економічному середовищі. Саме людський капітал стає основою формування нової моделі економічного лідерства.

Для України геоекономічні зрушення створюють як масштабні виклики, так і нові можливості. Інтеграція до європейського економічного простору, розвиток цифрової економіки, модернізація виробничих систем та адаптація до міжнародних стандартів сталого розвитку формують передумови для структурного оновлення національної економіки. Водночас підвищення конкурентоспроможності України потребує розвитку інноваційних секторів, енергетичної незалежності, цифрової інфраструктури та інтеграції у нові глобальні виробничі й технологічні ланцюги.

Отже, сучасні геоекономічні зрушення формують нові контури міжнародної економіки, у межах яких, ключового значення набувають технологічна автономія, економічна резильєнтність, цифрова трансформація та екологічна стійкість. Глобальна економіка переходить до нової моделі розвитку, що базується на стратегічному контролі ресурсів, інноваціях, знаннях та адаптивності економічних систем. У цих умовах здатність держав швидко реагувати на структурні зміни світового середовища стає визначальним чинником їхньої довгострокової конкурентоспроможності.

Література

1. Кургузов, Є. В. (2013). Напрями реформування міжнародної інтеграції економіки України. *Управління розвитком*, № 14, С. 40-42.

2. Далевська, Н. М. (2014). Напрями функціональної трансформації суб'єктів міжнародних відносин за умов глобалізації світової економіки. *Бізнес Інформ*, № 11, С. 14-19.

3. Босак, А. О., & Переста, О. Ю. (2013). Неокласичні теорії міжнародної економіки: проблеми методології та напрями розвитку. *Вчені записки університету «КРОК»*. Серія: Економіка, Вип. 34, С. 171-178.

4. Сергієнко, Л. В. (2016). Напрями реформування державної політики в забезпеченні циркулярної економіки в контексті міжнародної співпраці. *Інвестиції: практика та досвід*, № 23, С. 100-110.

5. Ємельянов, В. М. (2014). Напрямки формування стратегії розвитку міжнародної економічної діяльності на регіональному рівні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія : Державне управління, Т.242, Вип.230, С. 51-55.

6. Чорна, Н. П. (2017). Напрямки і перспективи входження України до міжнародного економічного співробітництва. *Формування ринкових відносин в Україні*, № 2, С. 13-18.

7. Ковбатюк, М., Кузьменко, О., & Костенко, А. (2018). Перспективні напрями розвитку міжнародних економічних зв'язків України. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій*. Серія : Економіка і управління, Вип. 42(2), С. 77-88.